

Meisè Klifton

1919

Ižanga

Ši istorija niekada nebūtų parašyta, jei nebūčiau tapusi nėščia. Tikrai sakau, visada ketinau prarasti nekaltybę per išvyką į Veston Super Merą, tik ne su tuo vyriškiu.

Arturas Kliftonas buvo gimęs toje pačioje gatvėje kaip ir aš, net lankė tą pačią mokyklą — Merivudo pradinę, — bet kadangi buvau dvejais metais už jį jaunesnė, jis nė nenutuokė, kad apskritai gyvenu. Visos mano klasės mergaitės kraustėsi dėl jo iš proto, ir ne tik todėl, kad jis buvo mokyklos futbolo komandos kapitonas.

Nors man dar mokantis mokykloje Arturas niekada manimi nesidomėjo, viskas pasikeitė jam grįžus iš Vakarų fronto. Net negaliu tvirtai pasakyti, ar jis suprato, kas esu, kai tą šeštadienio vakarą šokių salėje iškvietė mane šokti, bet ir aš, atvirai kalbant, turėjau kaip reikiant įsižiūrėti, kol jį pažinau, nes jis buvo užsiželdinęs siaurus ūsiukus, o plaukus susišukavęs į viršų, kaip aktorius Ronaldas Kolmanas. Tą vakarą Arturas nesidairė į kitas merginas, ir kai sušokome paskutinį valsą, žinojau, jog anksčiau ar vėliau jis manęs paprašys už jo tekėti.

Lydėdamas į Varyklos gatvę Arturas laikė mane už rankos, o prie mano namų durų mėgino pabučiuoti. Aš nususukau. Kad ir kaip būtų, kunigas Vatsas man dažnai kartodavo, kad iki vestuvių turiu

išlikti skaisti, o panelė Mondei, mūsų choro vadovė, jau buvo įspėjusi, jog vyrai tenori vieno dalyko, o kai tik gauna, iškart liaujasi tavimi domėjėsi. Dažnai susimąstydavau, ar panelė Mondei taip kalba remdamasi sava patirtimi.

Kitą šeštadienį Arturas mane pakvietė į kiną pažiūrėti Lilianos Giš filme „Nurašyti žiedai“, ir nors neprieštaravau, kai jis apkabino mane per pečius, pabučiuoti vis dar neleidau. Jis ir nesinervino. Tiesą sakant, Arturas buvo gana drovus, ir manęs nebūtų nustebinusi žinia, kad jis vis dar nekaltas.

Dar kitą šeštadienį leidausi pabučiuojama, bet kai pamėgino pakišti po mano palaidine ranką, jį atstūmiau. Atvirai kalbant, neleidau taip elgtis, kol nepasipiršo, kol nenupirko žiedo ir kunigas Vatsas nepaskelbė antrųjų užsakų.

Mano brolis Stenas sakė, kad aš — paskutinė jam žinoma nekalta mergelė mūsų šalyje Eivono upės pusėje, nors įtariu, kad taip kalbėdamas jis turėjo omenyje savąsias užkariautas simpatijas. Tai gi nusprendžiau, jog atėjo laikas prarasti nekaltybę, o kada geriausia tai padaryti, jei ne per išvyką į Veston Super Merą, jei ne su žmogumi, už kurio rengiesi tekėti vos po kelių savaičių?

Bet vos tik Arturas ir Stenas išlipo iš autobuso, jiedu patraukė tiesiai į artimiausią smuklę. Ir kai po kelių valandų juos iš ten išmes, abu neįstengs panaudoti savo gaidžiukų niekam kitam, kaip tik gėlėmis apsodintam miestelio laikrodžiui apšlapinti. Tačiau aš visą mėnesį planavau šią akimirką, todėl išlipusi iš autobuso buvau pasiryžusi; kaip tikra skautė.

Žingsniavau link prielaukos svarstydama, jog man viso to jau gana, kai pajutau kažką einant iš paskos. Apsižvalgiau ir nustebau pamačiusi viršininko sūnų. Jis mane pasivijo ir paklausė, ar aš viena.

— Taip, — atsakiau žinodama, kad dabar Arturas lenkia trečią pintą.

Kai jis uždėjo man ant užpakalio ranką, turėjau skelti jam antausį, bet neskėliau dėl kelių priežasčių. Pirmiausia pagalvoju apie pasimylėjimo privalumus su žmogumi, su kuriuo, tikėtina, daugiau niekada nesusitiksiu. Ir dar turiu pripažinti, kad tokia jo skuba man labai tiko.

Kol Arturas ir Stenas tuštino po aštuntą pintą, jis išnuomojo numerį svečių namuose, visai šalia pajūrio bulvaru. Rodos, svečiams, neketinantiems čia likti nakčiai, šeiminkai buvo numatę ypatingas nuolaidas. Jis puolė mane bučiuoti, kai mes dar nebuvome pasiekę pirmosios laiptų aikštelės, o vos uždaręs miegamojo duris kuo skubiausiai atsagstė mano palaidinės sagas ir ėmė glostyti krūtis. Akivaizdu, kad tas kartas jam nebuvo pirmasis. Tiesą sakant, net neabejojau, kad aš — ne pirma mergina, kurią jis atsivedė į tuos namus per iškylą. Antraip nebūtų žinojęs apie ypatingas nuolaidas.

Turiu prisipažinti, nesitikėjau, kad viskas taip greitai baigsis. Kai jis nuo manęs nulipo, pradingau vonioje, o jis atsisėdo lovos kojūgalyje ir prisidegė cigaretę. Gal antrą kartą būtų geriau, pamaniau. Bet kai grįžau, jo niekur nesimatė. Nusivyliau, reikia pripažinti.

Gal būčiau jautusi didesnę kaltę dėl sulaužytos ištikimybės Arturui, jei grįžtant atgal į Bristolį jis nebūtų manęs apvėmęs.

Kitą dieną pasakiau mamai, kas nutiko, tik neprasitariau, kas tas vaikinai. Juk ji jo nepažinojo ir, tikėtina, niekada nesusipažins. Mama man patarė laikyti liežuvį už dantų, nes jai nesinorėjo atšaukti vestuvių, o jei net ir paaiškėtų, kad esu nėščia, niekas nieko nesuprastų, nes kai viskas pasimatytų, mudu su Arturu jau būtume vedę.

Haris Kliftonas

1920—1933

1

Man buvo aiškinama, kad tėvas žuvo kare. Kai paklauskdavau mamos apie jo mirtį, ji tik pasakydavo, kad jis tarnavo Karališkajame Glosteršyro pulke ir buvo užmuštas Vakarų fronte, likus vos kelioms dienoms iki taikos sutarties su Vokietija pasirašymo. Močiutė sakė, kad mano tėvas buvo drąsus žmogus; kartą, kai namuose buvome vieni, parodė jo medalius. Senelis retai kada reikšdavo savo nuomonę, bet, kita vertus, jis buvo kurčias kaip siena, todėl gal nė klausimo neišgirdavo.

Vienintelis kitas vyras, kurį prisimenu, buvo mano dėdė Stenas. Per pusryčius jis visada sėdėdavo stalo gale. Kai rytais išeidavo, dažnai sekdavau jį iki miesto dokų, kur jis dirbo. Kiekviena priplaukoje praleista diena man būdavo tikras nuotykis. Iš tolimų šalių atplaukę laivai išsikraudavo prekes — ryžius, cukrų, bananus, džiuotą ir daugybę kitokių dalykų, apie kuriuos nebuvau nė girdėjęs. Kai tik triumai būdavo ištuštinti, dokininkai juos vėl pripildydavo druskos, obuolių, alavo ir net anglies (anglis man mažiausiai patiko, nes visada aiškiai išduodavo, ką veikdavau ištisą dieną, ir pykdydavo mamą), o paskui laivai vėl išplaukdavo nežinia kur. Visada norėdavau padėti dėdei Stenui iškrauti kokį nors ryte prisišvartavusį laivą, bet jis tik nusijuokdavo ir sakydavo: „Viskam savas metas, vyruti.“ Man to meto reikėjo gerokai palūkėti, bet mokykla kelią pastojo netikėtai greitai.

Sulaukęs šešerių buvau išsiųstas į Merivudo pradžios mokyklą, ir man atrodė, kad mokykla — tai tuščias laiko švaistymas. Kokia

prasmė lankyti mokyklą, jei visko, ko reikia, galima išmokti dokuose? Kitą dieną nebūčiau varginęsis eiti į pamokas, jei mama nebūtų manęs tempusi iki vartų, už jų palikusi, o paskui ketvirtą valandą popiet nebūtų vėl ėjusi manęs pasiimti.

Nesupratau, kad mama kitaip planavo mano ateitį, kurioje nebuvo vietos darbui su dėde Stenu prieplaukoje.

Kai kas rytą mama palikdavo mane mokykloje, palūkėdavau kieme, kol ji dingdavo man iš akių, ir nerdavau į prieplauką. O kai popiet ateidavo manęs pasiimti, būtiniausiai visada jos laukdavau prie mokyklos vartų. Pakeliui namo pasakodavau, ką tą dieną nuveikiau mokykloje. Puikiai mokėjau kurti įvairias istorijas, bet ilgai netrukus ji išsiaiškino, jog tiek ir tebuvo — istorijos.

Dar keli berniukai iš mano mokyklos irgi slankiodavo po prieplauką, bet aš laikydavausi nuo jų atokiau. Jie buvo vyresni ir didesni, ir jei pasipainiodavau jiems po kojomis, apkumščiuodavo. Taip pat turėjau saugotis nepasimaišyti ponui Haskinsui, vyriausiajam brigadininkui, nes vos mane pamatęs, kaip mėgdavo sakyti, dykinėjantį, varydavo šalin spyriu į užpakalį, palydėdamas grasinimais: „Jeigu dar kartą pamatysiu tave čia dykinėjantį, vyruti, pranešiu direktoriui.“

Kartkartėmis Haskinsui pasirodydavo, kad mane mato per dažnai, todėl jis tikrai pranešdavo direktoriui, o šis išperdavo ir tik paskui nuvarydavo į klasę. Mano klasės mokytojas ponas Holkombas niekada niekam neišplepėdavo, jei nepasirodydavau klasėje, bet jis buvo skystokas. Kai mama sužinojo, kad praleidinėju pamokas, netvėrė pykčiu ir nebedavė kišenpinigių — puspensio per savaitę. Bet, nepaisant kartais neišvengiamo niukso iš vyresnio berniuko, nuolatinį direktoriaus pėrimų ir prarastų kišenpinigių, man niekaip nepavyko atsispirti dokų traukai.

„Dykinėdamas“ prieplaukoje susiradau tik vieną tikrą draugą. Jis buvo vardu Džekas Taras. Ponas Taras gyveno apleistame trau-

kinio vagone, angarų rikiuotės gale. Dėdė Stenas liepė laikytis nuo senio Džeko atokiau, nes jis — kvailas, purvinas senas valkata. Bet man jis visai neatrodė purvinas, tikrai ne toks purvinas, koks būdavo Stenas, ir ilgai netrukęs išsiaiškinau, jog jis dar ir nekvailas.

Papietavęs su dėde Stenu, atsikandęs jo sumuštinio su sūriu, pakramsnojęs jo suvalgyto obuolio graužtuko ir gurkštelėjęs alaus, grįždavau į mokyklą nevēluodamas į futbolo kėlinuką — tai buvo vienintelė mano dėmesio verta mokyklinė veikla. Kad ir kaip būtų, baigęs mokyklą ketinau tapti Bristolio futbolo komandos kapitonu arba pastatyti laivą, kuris apiplauks pasaulį. Jei ponas Holkombas laikytų liežuvį už dantų, o vyriausiasis brigadininkas nepranešintų apie mane mokyklos direktoriui, ištisas dienas pravaikščiočiau nepričiuptas; jeigu elgčiausi apdairiai ir nesiartinčiau prie baržų su anglimis, jei kasdien prieš keturias atsistočiau prie mokyklos vartų, mama niekada nieko nesužinotų.

Kas antrą šeštadienį dėdė Stenas vedavosi mane į „Ashton Gate“ stadioną žiūrėti „Bristol City“ komandos rungtynių. Sekmadienių rytais važiuodavau su mama į Šventojo Kristaus Gimimo bažnyčią — niekaip nesugebėdavau rasti būdų nuo šios priedermės išsisukti. Kai tik kunigas Vatsas visus palaimindavo, bėgte pasileisdavau į žaidimų aikštelę ir, prieš grįždamas namo pietauti, kartu su draugais žaisdavau futbolą.

Kai man sukako septyneri, visiems, kas tik nors truputį nutuokė apie futbolą, buvo aišku, jog aš niekada nepapulsiu į mokyklos komandą, ką jau kalbėti apie „Bristol City“ kapitono pareigas. Tada ir aš supratau, kad Dievulis mane pamalonino viena dovanėle, tik toji dovanėlė nebuvo eiklios kojos.

Žodžiu, nebuvau pastebėjęs, kad sekmadienio rytais šalia manęs bažnyčioje sėdintys žmonės liaujasi giedoję, kai tik prasižioju

aš. Nebūčiau apie tai susimąstęs, jei mama nebūtų man pasiūliusi giedoti chore. Niekinamai nusijuokiau; juk visi žino, kad choras – tik mergaitėms ir lepūnėliams. Būčiau išmetęs šią mintį iš galvos, tačiau kunigas Vatsas pasakė, kad chore giedantiems berniukams mokama po pensą už laidotuves ir po du pensus už vestuves; tada pirmą kartą patyriau, kas yra papirkinėjimas. Man nenoriai sutikus pasitikrinti balsą, velnias nutarė atsiųsti kliūtį panelės Eleanoros E. Mondei pavidalu.

Niekada nebūčiau sutikęs panelės Mondei, jei ji nebūtų vadovavusi Šventojo Gimimo bažnyčios chorui. Nors buvo tik penkių pėdų ir trijų colių ūgio ir atrodė taip, tarsi ją galėtų nupūsti stipresnis vėjo gūsis, niekas nedrįso iš jos juoktis. Nujaučiu, kad panelės Mondei išsigąstų ir pats velnias, nes kunigas Vatsas tikrai jos bijojo.

Sutikau pasitikrinti balsą, bet tik su sąlyga, kad mama iš anksto duos viso mėnesio kišenpinigius. Kitą sekmadienį stovėjau eilutėje tarp kitų berniokų ir laukiau, kol mane pakvies.

– Niekada nevėluosite į repeticijas, – pareiškė panelė Mondei grėždama mane skvarbiu žvilgsniu. Įžūliai spoksojau nenusukdamas akių. – Niekada nekalbėsite, jei jūsų nekalbins. – Man kažkaip pavyko nutylėti. – Ir mišių metu visada būsite susikaupę. – Nenoromis linktelėjau. Ir tada, telaimina ją Dievas, panelė Mondei paliko mane ramybėje. – Bet svarbiausia, – pareiškė ji įsispręsdama rankomis į šonus, – po dvylikos savaitių turėsite atlikti atitinkamas skaitymo ir rašymo užduotis, nes man reikės įsitikinti, kad susidoroosite su nauja giesme ar kokia nors nežinoma psalme.

Būčiau apsidžiaugęs suklypimu ties pirmąja kliūtimi. Bet, kaip teko įsitikinti, panelė Eleanora E. Mondei taip lengvai nepasidavė.

– Ką esi pasirinkęs padainuoti, vaike? – paklausė manęs, kai atsidūriau eilutės priekyje.

– Nieko nesu pasirinkęs, – atsakiau.